

УДК 352:332.12

О. Г. Булуй,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму,
Поліський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3368-4835>
М. Ф. Плотнікова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму,
Поліський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2852-3009>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.19.107

ІННОВАЦІЙНО-ПРОЄКТНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОМП'ЮТЕРНОГО БІЗНЕСУ

О. Buluy,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economy,
Entrepreneurship and Tourism, Polissia National University, Zhytomyr
М. Plotnikova,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economy,
Entrepreneurship and Tourism, Polissia National University, Zhytomyr

INNOVATIVE AND PROJECT APPROACHES TO COMPUTER BUSINESS ORGANIZATION

У контексті трансформації національної економіки інформаційні технології, цифровізація та комп'ютерний бізнес виступають як ключові сфери формування технологічної інфраструктури та інноваційних драйверів розвитку. Ефективне управління цими процесами вимагає інтеграції гнучких моделей, проєктної логіки та інноваційного мислення, що є основою адаптації до швидких змін ринку, технологій і запитів споживачів. Інноваційно-проєктне управління базується на синтезі інноваційного менеджменту (генерування, організації, впровадження, комерціалізація нових ідей) та проєктного управління, яке забезпечує структуровану реалізацію змін через тимчасові організаційні форми. Сучасний комп'ютерний бізнес перетворився з вузькоспеціалізованої галузі на фундаментальний елемент цифрової економіки, що обумовлює необхідність стратегічного мислення, інтеграції інновацій, гнучких бізнес-моделей та цифрових платформ. В умовах глобальної конкуренції та швидкої технологічної еволюції організація комп'ютерного бізнесу повинна забезпечувати його стійкість та масштабованість. Цей багатовимірний процес інтегрує інфраструктуру, управління та інновації, використовуючи дані про глобальні ринки, моделі та стратегічні платформи прийняття рішень, що дозволяє бізнесам залишатися конкурентоспроможними. Ключовим для успішної діяльності є: інтеграція інновацій, гнучких бізнес-моделей та цифрових платформ; стратегічний підхід з чітким визначенням бізнес-моделі, інфраструктури, команди та маркетингових стратегій; адаптивність через застосування цифрових моделей управління (Agile, Scrum, DevOps, Lean Startup); управління ризиками (маркетинговими, фінансовими, технологічними, регуляторними); орієнтація на клієнта зі створенням цінності у цифровому середовищі.

Modern conditions for the transformation of the national economy Information Technologies, digitalization, and computer business are interpreted as the sphere of ensuring the components of technological infrastructure and the driver of innovative development. Managing such processes and business entities requires the search for new approaches to economic and system processes with a simultaneous combination of flexibility, project logic, and innovative thinking. It is the process and innovation-project approaches that allow us to adapt to rapid changes in the market, technologies and consumer requests. Innovation and project management is based on the synthesis of innovation management of generating, organizing, implementing and commercializing new ideas, as well as Project Management, which provides structured implementation of changes through temporary organizational forms. The modern computer business has evolved from a highly specialized industry to a key element of the digital economy. His organization requires not only technical competence, but also strategic thinking that can integrate innovation, flexible business models, and digital platforms. In the face of global competition and rapid technological evolution, effective organization of a computer business is the key to its sustainability and scalability. In the current context of economic transformation, information technologies, digitalization and computer business are defined as critical components of technological infrastructure and key drivers of innovative development. The key to the successful functioning of the computer business in the face of global competition and rapid technological evolution is: integration of innovation, flexible business models and digital platforms; strategic approach with a clear definition of the business model, business plan, infrastructure, team and marketing strategies; adaptability using digital management models to ensure flexibility and speed of response; risk management with identification and guidance of marketing, financial, technological and regulatory risks; customer orientation with creating value for customers in a digital environment.

Ключові слова: інновації, інвестиції, розвиток, організація бізнесу, підприємництво, корпоративна соціальна відповідальність, стратегія.

Key words: innovation, investment, development, business organization, entrepreneurship, corporate social responsibility, strategy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасні умови трансформації національної економіки інформаційні технології, цифровізацію, комп'ютерний бізнес тлумачать як сферу забезпечення складових технологічної інфраструктури та драйвер інноваційного розвитку. Управління процесами та суб'єктами підприємствами вимагає пошуку нових підходів господарськими та системними процесами за одночасної гнучкості, проєктної логіки, інноваційного мислення. Процесний та інноваційно-проєктний підходи дозволяють адаптуватися до змін ринку, технологій та запитів споживачів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Інноваційно-проєктне управління базується на синтезі інноваційного менеджменту генерування, організації, впровадження та комерціалізації нових ідей, а також проєктного управління, яке забезпечує структуровану реалізацію змін через тимчасові організаційні форми [1]. Комп'ютерний бізнес перетворився з вузькоспеціалізованої галузі на ключовий елемент сучасної економіки. Його організація вимагає не лише технічної компетентності, а й стратегічного мислення, здатного інтегрувати інновації, гнучкі бізнес-моделі та цифрові платформи [2]. В умовах глобальної конкуренції та швидкої

технологічної еволюції ефективна організація комп'ютерного бізнесу є запорукою його стійкості та масштабованості [3]. Організація комп'ютерного бізнесу в цифровій економіці є багатовимірним процесом інтеграції інфраструктури, управління та інновацій, що на основі даних про глобальні ринки, використовуючи моделі та стратегічні платформи прийняття рішень дозволяє суб'єктам бізнесу залишатися конкурентоспроможними [4]. Ключовими чинниками організація комп'ютерного бізнесу визнають формування бізнес-моделі (вибір напряму розробки ПЗ, ІТ-консалтинг, кібербезпека, технічна підтримка, хмарні сервіси), розробка бізнес-плану (через визначення цільового ринку, фінансові прогнози, формування маркетингової стратегії та оцінку ризиків), юридичну реєстрацію, організацію інфраструктури (офіс, обладнання, програмне забезпечення, канали зв'язку), команду розробників, аналітиків, маркетологів, менеджерів проєктів, маркетинг та просування (SEO, контент-маркетинг, таргетована реклама, участь у галузевих подіях) [5]. Сучасні комп'ютерні компанії дедалі частіше використовують цифрові моделі управління: Agile та Scrum (гнучке управління проєктами з короткими ітераціями), DevOps (інтеграція розробки та експлуатації для прискорення циклу поставки), — Lean Startup (швидке тестування гіпотез з мінімальними витратами), Platform Business Model (створення цифрових

Рис. 1. Алгоритм організації власної справи у сфері ІТ

Джерело: сформовано авторами.

екосистем, наприклад, SaaS, PaaS) [6]. Організація комп'ютерного бізнесу за високого потенціалу рентабельності супроводжується маркетинговими, фінансовими, технологічними та регуляторними ризиками [7]. Організація комп'ютерного бізнесу є складним процесом економічного планування, цифрових технологій, інноваційного адміністрування, успіх діяльності яких залежить від здатності адаптуватися до змін, впроваджувати нові моделі, створювати цінність для клієнтів не лише у цифровому середовищі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження визначено пошук підходів активізації суб'єктів бізнесу в умовах цифрових викликів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Комп'ютерний бізнес, який охоплює широкий спектр діяльності від розробки програмного забезпечення до управління ІТ-інфраструктурою, для власної організації потребує гнучкої структури, здатної швидко масштабуватися, інтеграції цифрових платформ для управління

ресурсами, клієнтами та процесами, використання хмарних технологій та DevOps-підходів для оптимізації розробки, а також пошуку інноваційних механізмів розвитку в умовах сучасних викликів [1]. Вважається, що сучасні моделі управління комп'ютерним бізнесом включають підходи Agile гнучкого управління проєктами з фокусом на клієнта, Lean Startup швидкого тестування бізнес-гіпотез, Open Innovation залучення зовнішніх джерел інновацій та інші [2]. Саме інноваційно-проєктні підходи управління комп'ютерним бізнесом стають ключем до його стійкого розвитку, дозволяючи бізнесом адаптуватися до технологічних змін, ефективно реалізовувати нові продукти, формувати конкурентні переваги на глобальному ринку.

Організація комп'ютерного бізнесу, як форма підприємництва, передбачає наступний алгоритм організації власної справи: пошук та аналіз ідеї; розробка бізнес-плану з аналізом ринку та фінансовим плануванням; вибір правової форми та реєстрацію підприємства; формування статутного фонду; організація діяльності, включаючи виробництво / надання послуг, маркетинг та кадрове забезпечення (рис.1). Діяльність суб'єкта

підприємництва — це динамічний процес, попри сформовану бізнес-модель та успішну діяльність вона потребує гнучкого адміністрування й постійного пошуку нових ідей задля збереження конкурентоспроможності.

Специфіка оподаткування ІТ-бізнесу в Україні станом на 2025 р. така, що організація комп'ютерного бізнесу часто зареєстрований як фізична особа підприємця (ФОП) 3 групи на єдиному податку. Це найпоширеніша форма для ІТ-фахівців-фрілансерів та невеликих команд. Для цієї форми частим є вибір єдиного податку на рівні 5% від доходу. З 2025 р. введено обов'язкову сплату ЄСВ навіть при нульовому доході (22% від мінімальної зарплати, тобто 1760 грн/міс) та військовий збір (1% від доходу за квартал).

Для ІТ-компаній наразі введено спеціальний правовий режим, що надає податкові преференції (% на розподілений прибуток). Також у 2025 р. розширено перелік видів діяльності, які можуть стати резидентами: біотехнології, мікроелектроніка, оборонні технології, вебаналітика, кібербезпека тощо. Облік доходів підприємницьких структур, які займаються ІТ-технологіями, класифікуються за видами послуг: програмування, консалтинг, SaaS, розробка ПЗ. Для податкового та фінансового адміністрування ажливо правильно визначити КВЕД (наприклад, 62.01 — комп'ютерне програмування). Продаж програмної продукції може бути звільнений від ПДВ, якщо це роялті або ліцензія на використання ПЗ, тоді як імпорт послуг (наприклад, хостинг, реклама) підлягає ПДВ за механізмом "зворотного нарахування".

Еволюція наукової парадигми демонструє багатофункціональність розвитку сучасних бізнесів у розвинених західних країнах після їх переходу від продуктивістських до постпродуктивних моделей господарювання й наразі цей досвід шириться на всі сектори економіки. Європейська модель у порядку денному ЄС на 2000 р., офіційно закріпила "багатофункціональність" як керівний принцип розвитку територій та боротьбу з урбанізацією. Прискорена урбанізація також спонукала територіальні громади та бізнеси України до багатофункціональності.

Наразі започаткований стратегічний план оптимізації територій, зокрема сільських, свідчить про багатофункціональності та реалізацію їх цінностей у поєднанні з аналізом просторової неоднорідності та основних рушійних механізмів. Ці чинники та природне прагнення до експерименту схиляє представників ІТ-компаній швидкості трансформації, диверсифікації та інтенсивності еволюції. Вони одними з перших відчули потребу живого спілкування у 7D-форматі та гармонізації відносин Людини та Природи, розуміючи, що порівняно вищий рівень заробітної плати у ІТ-середовищі не може замінити повноти спілкування, взаємодії особистості з навколишнім простором, здорового харчування та здорового способу життя.

Просування багатофункціональних моделей стратегічного управління підприємницькими структурами, спільнотами та територіями набуває все більшої популярності (наприклад, поряд із виробничим сектором з'являється подієвий чи освітній туризм, ширяться екологічні практики у життєдіяльності та господарюванні). ІТ-компанії виступають одними з лідерів ринку пропо-

нуючи товари, роботи послуги на комерційних засадах та у форматі корпоративної соціальної відповідальності. Такий підхід орієнтує на розробку стратегічної політики суб'єкта бізнесу з урахуванням місцевих потреб у сфері розвитку та просторового позиціонування. Враховуючи вплив глобалістичної системи багатофункціональності шириться на регіонально-локальному рівні за моделі просторової неоднорідності.

Чотири підфункції (екологічна, економічна, побутова та рекреаційна), що проявляють такі структури вносять значний внесок у становлення соціуму нового типу, коли знижується конкурування особистісних інтересів, що знаходить відображення не лише у діяльності ІТ-структур, але й інших бізнесів. Така корпоративна соціальна відповідальність проявляється у будь-якому форматі, зокрема як соціально-екологічна відповідальність як турботлива поведінка компанії (наприклад, базова концепція McDonalds, — ситно, калорійно, очікувано, недорого, — символом якої є булка чизбургер та крапля фрі, — їжа для водіїв-дальнобійників, — з турботою про здоров'я трансформувалася у салат зі свіжих овочів). В армії та закладах освіти США та Ізраїлю вже нормою є "овочева тарілка", де відслідковується та збалансовується співвідношення жирів, білків, вуглеводів та овочів, виокремлюючись на частинах тарілки секторально поділеної форми. Обов'язковими для такого раціону є м'ясо (білки), картопля чи каша (вуглеводні), салат, фрукти тощо. Якщо не зупинятися на продукції до корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) віднести взаємодію з клієнтами, сервіс, комунікацію із соціумом, простором, планетою.

Про гуманізацію соціуму свідчить те, що приватні поодинокі ініціативи стають закріпленими законодавчо, так було зі встановленням пандусів, навчання різних категорій дітей разом (у тому числі мова йде про дітей з різними фізичними чи розумовими обмеженнями), розміщенням на банкоматах, ліках, входах у службові приміщення, на дорожньому покритті, на сходах тощо позначок та об'ємних елементів для людей, хто має обмеження зору, наразі ми бачимо це на рівні державної політики безбар'єрності. Благоустрій територій, турбота про тварин (наприклад, розміщені на вулицях міст чи перед магазинами їжа та вода), їжа для людей, які не мають постійного місця проживання (обіди на рівні релігійних, благодійних організацій, громад тощо), пакети для сміття у парках (свідома оплата прибирання за тваринами на рівні 60 євро на рік), сортування відходів, працевлаштування людей з інвалідністю та літніх людей й сам факт зростання кількості та багатоманіття таких ініціатив, свідчить про їх підтримку соціумом та бізнесами як результат розвитку свідомості й відповідальності останніх. Ознакою цивілізованої держави є самоорганізація соціуму та його гармонізація відносин з Природою (з навколишнім простором), що є відгуком на процеси простору.

Все суще живе і створюється для Творця, набуваючи власного досвіду. Все є ціле єдине та багатопроявлене утворюючи взаємопов'язані ланцюги та реакції з продукування енергії необхідної якості, тоді як брак (енергії невідповідної якості) видаляються й трансформуються. Вільний до певної межі формат дій покликаний виявити сутність і те, що вона еманує. Всесвіт, та

частина великого живого Єства, яка підконтрольна Живому Творцю, є раціональною і всі процеси обумовлені Законами Всесвіту, зокрема подібне притягує подібне. Варіативна складова дозволяє у процесі удосконалення Єства вдосконалювати творців у всьому, що його становить як у самостійних процесах, так і в цілому.

Аналізуючи історію Людства за останні 20—25 віків слід враховувати, що позитивному розвитку суспільства протистояла організована система випробувань, яка впливала на якісний розвиток людей. Приклад Атлантиди свідчить про те, що ця система у четвертій расі не пропустила до подальшого неякісного розвитку Людство того часу. І в новий Сонячний рік (20 тисяч земних років) вступила до розвитку нова, п'ята раса — гіперборійців.

Наразі закінчився черговий Сонячний рік. І всі наука говорить про якісні зміни у Просторі, які повинні відбутися (квантовий перехід) як об'єктивний еволюційний процес, що має під собою наукове обґрунтування. Суть змін у суспільстві повинна проявлятися у зміні свідомості. Поява ста родових поселень ініційованих мешканцями міст в Україні, як прояв зародження нових процесів у суспільстві, свідчить про те, що зміни в свідомості людей проходять і спрямовані вони на Гармонію з Природою.

Практика життєдіяльності родових поселень (тих, хто живе у родових поселеннях понад п'ятнадцять років) за словами самих поселенців, висловлених під час зустрічей щодо духовного вдосконалення, ілюструє, що під час створення родових садиб та родових поселень обов'язково потрібно не відкладати на потім питання організації системного планомірного світоглядного духовного удосконалення членів родових поселень (РП). Зі спілкування з членами спільнот нового типу викристалізовується наступний принцип життєдіяльності членів РП — виробництво матеріальних благ необхідних для забезпечення постійного духовного удосконалення людини. На думку поселенців у суспільстві майбутнього цінність буде не здатність заробляти гроші, а ступінь свідомої корисності іншим [8–10].

Слід відмітити ще деякі характерні позитивні моменти, які проявилися серед поселенців, зокрема Житомирської області:

1. Організація світоглядного навчання — ноосферної освіти за вченням В. І. Вернадського — вивчення законів Живого Простору.

2. Проведення Кіл (зборів) поселень області для обміну досвідом та напрацюванні пропозицій для обласної адміністрації та обласної ради з питань ефективного розвитку сільських територій через реалізацію ідеї "Родова садиба".

3. На своїх зборах і навчанні поселенці області розглядають форми організації суспільства майбутнього в наступних варіантах:

- 3.1. Для управління життєдіяльністю поселення створюють громади та громадські організації, які мають зареєструватися в місцевих органах влади.

- 3.2. Для організації виробництва матеріальних благ та послуг, необхідних поселенням, — споживчі товариства, артіль, спільноти. Які діють на пайових засадах, забезпечуючи необхідний матеріальний баланс для його учасників (поселенців-засновників).

Як наголошують мешканці родових поселень України, які проживають у таких колективах від п'яти до п'ятнадцяти років в першу чергу, потрібно організувати світоглядне навчання, яке об'єднує населення незалежно від фаху та спеціалізації, організації сімейного життя та інших моментів життєдіяльності. Як приклад можна навести досвід екологічного родового поселення "Простір Любові" Звягельського району, де вже декілька років продовжується кроки щодо впровадження освіти сталого розвитку та ноосферної освіти як біоадекватної методики у вихованні людини.

Цією формою освіти зацікавилися представники освіти на державному на регіональному рівнях, проводили семінари для вчителів-практиків загальноосвітніх закладів на рівні району. Раніше на базі поселення проводився триденний семінар для поселенців за участю вчених-ноосферників з усієї України. Ще у 2013 р. в Житомирі під егідою обласної ради та обласного управління освіти ініційовано та проведено круглий стіл з питань ноосферної освіти на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Прийняття спеціального Закону України "Про Родові садиба і Родові поселення в Україні" (проект Концепції обговорювався на рівні кабінету Міністрів України, десяти міністерств і відомств, підтриманий Національною академією аграрних наук за співавторства ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААНУ, дана експертиза НУ "Одеська юридична академія"), трансформують питання міграції людей на сільські території у суспільний процес в межах діючого законодавства. Зустрічі з профспілковим комітетом мігрантів з України засвідчив, що прийняття цього Закону стане додатковим мотиваційним чинником для повернення вимушених мігрантів та їх інвестування у розвиток України.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У сучасному контексті трансформації економіки інформаційні технології, цифровізація та комп'ютерний бізнес визначаються як критичні складові технологічної інфраструктури та ключові драйвери інноваційного розвитку. Ефективне управління цими процесами, особливо з позиції адміністрування підприємницькою діяльністю, вимагає застосування інноваційно-проектного підходу, який поєднує принципи інноваційного та проєктного менеджменту.

Ключовим для успішного функціонування комп'ютерного бізнесу в умовах глобальної конкуренції та швидкої технологічної еволюції є: інтеграція інновацій, гнучких бізнес-моделей та цифрових платформ; стратегічний підхід з чітким визначенням бізнес-моделі, бізнес-плану, інфраструктури, команди та стратегій маркетингу; адаптивність із застосуванням цифрових моделей управління (Agile, Scrum, DevOps, Lean Startup) для забезпечення гнучкості та швидкості реагування; управління ризиками з ідентифікацією та скеровуванням маркетинговими, фінансовими, технологічними та регуляторними ризиками; орієнтація на клієнта зі створенням цінності для клієнтів у цифровому середовищі. Однак, все активнішими стають підходи природовідповідного характеру.

Література:

1. Інноваційні підходи до розвитку управління / Заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. Е. Аванесової. Харків: ФОП Мезіна В.В., 2022. 652 с.

2. Samsami, M., San-Martin, P., Palazuelos, E. et al. Roles of digitalization in the effect of entrepreneurial orientation on innovation in startups: mediator, moderator, capability? Information Systems and E-Business Management. 2025. URL: <https://doi.org/10.1007/s10257-025-00709-2>

3. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід: монографія / Т. В. Писаренко, Т. К. Кваша, Н. В. Березняк, О. В. Прудка. К.: УкрІНТЕІ, 2015. 239 с.

4. Лазебник Л. Л. Діджиталізація економічних відносин як фактор удосконалення бізнес-процесів підприємства. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2018. Вип. 2. С. 69—74.

5. Ковтуненко Ю. В. Застосування штучного інтелекту у системі управління підприємством: проблеми та переваги. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2019. № 2 (8). С. 93—99. URL: <https://economics.opu.ua/ejoru/2019/No2/93.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.4171114.

6. Сокол Г. В., Терешкін М. Ю. Розроблення проекту комп'ютерної мережі комерційного підприємства ПП "Молтехпром". Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. 2022. № 3 (дод.). С. 53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lkszt_2022_3

7. Багіров В. С. Інформаційне суспільство. Соціо-економічні і соціокультурні аспекти: монографія / В. С. Багіров, В. М. Куклін; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. 219 с.

8. Васильєв М. Л., Плотнікова М. Ф. Перспективи розвитку сільських територій та Концепція "Родової садиби": соціально-екологічний аспект. Вісник ЖНАЕУ. 2014. № 2, Т. 4, ч. II. С. 412—423.

9. Родова садиба: технології, комунікації, управління, економіка, підприємництво, екологія: [підручн.]. вид. 2-е, випр. і доп. / М. Л. Васильєв, М. С. Гончаренко, І. Г. Грабар, І. І. Каракаш, В. П. Якобчук, С. В. Молодецька, М. Ф. Плотнікова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 484 с.

10. Васильєв М. Л., Присяжнюк О. Ф., Плотнікова М. Ф. Стратегічні орієнтири розвитку національної економіки. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. 2016. Вип. 2 (13). Полтава: ПДАА. С. 187—196.

References:

1. Avanesova, N.E. (2022), Innovatsijni pidkhody do rozvytku upravlinnia [Innovative approaches to the development of management], FOP Mezina V.V., Kharkiv, Ukraine.

2. Samsami, M., San-Martin, P. and Palazuelos, E. (2025), "Roles of digitalization in the effect of entrepreneurial orientation on innovation in startups: mediator, moderator, capability?", Information Systems and E-Business Management. <https://doi.org/10.1007/s10257-025-00709-2>

3. Pysarenko, T.V. Kvasha, T.K. Bereznjak, N.V. and Prudka, O.V. (2015), Informatsijne zabezpechennia

innovatsijnoho rozvytku: svitovij ta vitchyznjanij dosvid [Information support for innovative development: global and domestic experience], UkrINTEI, Kyiv, Ukraine.

4. Lazebnyk, L.L. (2018), "Digitalization of economic relations as a factor in improving business processes of an enterprise", Ekonomichniy visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatkuvannia, vol. 2, pp. 69—74.

5. Kovtunencko, Y.V. (2019), "Application of artificial intelligence in the enterprise management system: problems and advantages", Ekonomichnyy zhurnal Odes'koho politekhnichnoho universytetu, vol. 2 (8), pp. 93—99 available at: <https://economics.opu.ua/ejoru/2019/No2/93.pdf> (Accessed 05 Sept 2025). DOI: 10.5281/zenodo.4171114.

6. Sokol, H.V. and Ter'oshkin, M.Yu. (2022), "Development of a computer network project for a commercial enterprise PE "Moltechprom", Informatsijno-keruiuchi systemy na zaliznychnomu transporti, vol. 3, pp. 53, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lkszt_2022_3 (Accessed 05 Sept 2025).

7. Bahirov, V.S. and Kuklin, V.M. (2024), Informatsijne suspil'stvo. Sotsioekonomichni i sotsiokul'turni aspekty [Information society. Socio-economic and socio-cultural aspects], KhNU im. V.N. Karazina, Kharkiv, Ukraine.

8. Vasyli'iev, M. and Plotnikova, M. (2014), "Prospects for the development of rural areas and the Concept of the "Family Estate": socio-ecological aspect", Visnyk ZhNAEU, vol. 2, no. 4, iss. II, pp. 412—423.

9. Vasyli'iev, M. Honcharenko, M. Hrabar, I. Karakash, I. Yakobchuk, V. Molodets'ka, S. and Plotnikova, M. (2021), Rodova sadyba: tekhnolohii, komunikatsii, upravlinnia, ekonomika, pidpriemnytstvo, ekolohiia [Family estate: technologies, communications, management, economy, entrepreneurship, ecology], Lira-K, Kyiv, Ukraine.

10. Plotnikova, M. Prysiazhniuk, O. and Vasyli'iev, M. (2016), "Strategic guidelines for the development of the national economy", Naukovi pratsi Poltav's'koi derzhavnoi ahrarnoi akademii, vol. 2 (13), pp. 187—196.

Стаття надійшла до редакції 09.09.2025 р.

<https://nauka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663